

Automaatioyrityksen tilinpäätösanalyysi

Siiri Anttila

Liiketalous

<p>Tekijä Siiri Anttila</p>	<p>Ryhmätunnus tai aloitusvuosi 2009</p>
<p>Raportin nimi Automaatioyrityksen tilinpäätösanalyysi</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 38 + 8</p>
<p>Opettajat tai ohjaajat Ulrika Lindblad, Kai Pietilä</p>	
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä tilinpäätösanalyysi kumi- ja muoviteollisuuden koneiden valmistajalle. Case yrityksen tilinpäätöksiä tutkittiin vuosilta 2007-2010. Laskettujen tunnuslukujen avulla selvitettiin tarkasteltavan yrityksen taloudellista asemaa ja menestymistä. Yrityksen oman taloudellisen aseman tutkimisen lisäksi laskettuja tunnuslukuja verrattiin toimialan yleisiin tunnuslukuihin. Tilastokeskuksen tilinpäätöstietokannassa saatavilla olevat luvut, joita vertailuun käytettiin apuna, ohjasivat käsiteltävien tunnuslukujen valinnassa.</p> <p>Teoriassa käytiin läpi tilinpäätös, tilinpäätösanalyysi ja tilinpäätösanalyysin tunnusluvut, joita työssä käsitellään. Case yrityksen tilinpäätösanalyysissä silmälaitin yleisesti tilinpäätöksiä, tutkittiin kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Näitä tunnuslukuja vertailtiin samalla toimialana vastaaviin tunnuslukuihin.</p> <p>Työn tarkoitus oli osoittaa kuinka tilinpäätöstiedoista voidaan saada tietoa yrityksestä. Tutkimus tuo hyvän lähtökohdan taloudellisen aseman muutosten seuraamiseen, josta tulevaisuudessa on hyötyä analyysiä tehdessä.</p> <p>Tuloksista kävi ilmi, että asiakkaiden tilaamien koneiden ja laitteiden keskeneräisyys näkyy suuresti tilikauden tuloksessa. Case yrityksestä on huomattavissa, että vuonna 2010 liikevoitto laski suuresti. Suurimpana tekijänä siinä oli yhden laajan asiakastilauksen keskeneräisyys, jota ei kyseisen vuoden aikana saatu valmiiksi, eikä näin ollen siitä saatu kaikkia maksuja.</p> <p>Yrityksen olisi hyvä löytää tehokkaita ja tuottavia vaihtoehtoja kilpailullisen asemansa säilyttämiseksi tulevaisuuden kannalta. Yrityksessä olisi hyvä tutkia kuinka saadaan laskettua tuleville tilauksille lähempänä todellisuutta olevat kulut, miten modulaatoratkaisuja voidaan hyödyntää, kuinka saada työt valmiiksi sovittuina aikoina ja miten varmistaa asiakastilauksien jatkuvuus. Nämä kaikki tekijät ovat hyvin tärkeitä yrityksen tulevaisuuden kannalta ja vaikuttavat olennaisesti yrityksen kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen.</p>	
<p>Asiasanat Tilinpäätösanalyysi, tunnusluku, maksuvalmius, kannattavuus, vakavaraisuus</p>	

<p>Author Siiri Anttila</p>	<p>Group or year of entry 2009</p>
<p>The title of thesis Financial Statement Analysis of Automation Company</p>	<p>Number of pages and appendices 38 + 8</p>
<p>Supervisors Ulrika Lindblad, Kai Pietilä</p>	
<p>The aim of this thesis was to make a financial statement analysis of a manufacturer of plastics and rubber machinery. The case company's financial statements examined in this study were from 2007-2010. With the help of key figures the financial situation and success of the company was explored. The selected key figures of profitability, solvency and liquidity were compared to key figures in the field. The key figures in the field were obtained through financial statement statistics provided by Statistics Finland, who guided with the selection of the key figures.</p> <p>The theoretical framework explores the financial statement, the financial statement analysis and the key figures. The analysis examines the financial statements of the case company and explores profitability, solvency and liquidity.</p> <p>The objective of the thesis was to show how you can obtain information from the financial statement and how the information can be used to forecast the future. The study gives a good foundation to pursue the economic situation of the company, and thus it is worth continuing the analysis in the years to come.</p> <p>The results reveal that the orders placed by customers for machines and devices that are still unfinished have a huge effect on the accounting period's result. In 2010 the profit declined significantly. The main factor for this decline was one big unfinished customer order that was being processed. This is why the company did not receive all payments.</p> <p>The company should find efficient and profitable opportunities to preserve its competitive status in the future. It could be a good idea to research how to count for orders costs that are nearer reality, how to benefit from modulation solutions, how to get work done on agreed time and how to ensure continuance of orders. These factors are very important also in the future and they have a huge effect on profitability, liquidity and financial solidity.</p>	
<p>Key words Financial statement, ratio, liquidity, profitability, financial solidity</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen merkitys ja tutkimuksen tavoite.....	2
1.2	Työn rakenne	2
2	Tilinpäätös.....	4
2.1	Tilinpäätösasiakirjat.....	4
2.2	Tilinpäätöstietojen oikaisuvaatimukset.....	5
3	Tilinpäätösanalyysi	7
4	Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut	10
4.1	Kannattavuuden tunnusluvut	10
4.1.1	Myyntikateprosentti.....	10
4.1.2	Käyttökateprosentti.....	11
4.1.3	Liiketulosprosentti.....	11
4.1.4	Rahoitustulosprosentti	12
4.1.5	Nettotulosprosentti	12
4.1.6	Kokonaispääoman tuotto prosentti	13
4.2	Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	13
4.2.1	Quick ratio.....	14
4.2.2	Käyttöpääomien kiertoajat	15
4.3	Vakavaraisuuden tunnusluvut.....	16
4.3.1	Omavaraisuusaste	16
4.3.2	Suhteellinen velkaantuneisuus.....	17
4.4	Tunnuslukujen tulkinta.....	17
5	Case yrityksen tilinpäätösanalyysi.....	19
5.1	Tilinpäätöksien yleinen silmäily	19
5.2	Kannattavuus	20
5.3	Maksuvalmius	24
5.4	Vakavaraisuus	27
5.5	Tunnusluvuilla ennustaminen tulevaisuuden kriiseistä.....	28
6	Case yrityksen näkemykset toiminnastaan ja tulevaisuudesta	30
6.1	Kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus	30

6.2 Asiakastilaukset.....	30
6.3 Tulevaisuus.....	31
7 Pohdinta	33
7.1 Case yrityksen pohdinta.....	33
7.2 Tulosten luotettavuus ja pätevyys	35
Lähteet.....	37
Liitteet.....	39
Liite 1. Case yrityksen tuloslaskelma.....	39
Liite 2. Case yrityksen tase	41
Liite 3. Case yrityksen oikaistu tuloslaskelma	43
Liite 4. Case yrityksen oikaistu tase.....	44
Liite 5. Haastattelukysymykset 12.3.2012.....	46

1 Johdanto

Tämä tilinpäätösanalyysi tehdään toimeksiantona yritykselle, joka valmistaa muovi- ja kumiteollisuuden koneita asiakkaidensa yksilöllisiin tarpeisiin. Yritystä kutsutaan jatkossa case yritys -nimellä. Työ tehdään salassapitosopimuksella, joten raportti on laadittu niin, että salassa pidettävien tietojen luottamuksellisuus säilyy. Yritykseen ei ole koskaan tehty tilinpäätösanalyysiä. Uskon, että yritys on kiinnostunut miten sen kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat kehittyneet viime vuosina ja näihin tilinpäätösanalyysi tuo vastauksen. Yrityksen tilinpäätöstiedot, tuloslaskelmat, taseet ja niiden liitetiedot, lähetettiin yrityksen tilitoimistosta.

Kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta kuvataan tunnuslukujen avulla. Toimialan tunnusluvut on kerätty Tilastokeskuksen yritysten tilinpäätöstietokannasta. Tämä tietokanta käsittää kaikkien Suomessa toimivien yritysten tuloslaskelmat, taseet ja investointiin liittyvät tiedot. Teoria käsittelee näitä tunnuslukuja. Case yrityksen tilinpäätöstiedoista on laskettu vain ne tunnusluvut, joita teoriassa käsitellään ja on toimialan tilinpäätöstietokannassa laskettuna.

Tilastotiedot ovat erinomainen väline yritystä analysoitaessa, sillä siinä yritys voidaan sijoittaa toimialallaan omalle paikalleen laskettujen mittareiden avulla. Vertailtaessa on kuitenkin hyvä muistaa, että kaikki yritykset ovat yksilöitä, jonka takia yritysten välillä ei koskaan voida saavuttaa täydellistä vertailukelpoisuutta. Vertailu onnistuu sitä paremmin, mitä tarkempi yrityksen toimialaa vastaava toimiala on käytössä (Laitinen 1989, 266).

Case yrityksen toimiala on muovi- ja kumiteollisuuden koneiden valmistus mutta tämän toimialan yrityksistä on niin vähän havaintoja, ettei tietoja voida tilinpäätöstietoihin luovuttaa. Tällä varmistetaan se, ettei toimialan yksittäisen yrityksen tietoja ei saa johdettua suoraan tilastoista. Vertailuun käytetään ”muiden erikoiskoneiden valmistus” -nimistä toimialaa. Tämä sama toimiala toimii myös toimialatilasto Balance Tilaston vertailukohteena kun case yritystä vertaillaan toimialaansa maksullisessa Balance Consultingin tekemässä tilastossa (Kauppalehti 2010).

1.1 Tutkimuksen merkitys ja tutkimuksen tavoite

Tutkimusongelmana on ”Mikä on case yrityksen taloudellinen tilanne?” Alakysymyksenä on ”Miten yritys sijoittuu toimialallaan?”

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia case yrityksen taloudellinen asema tilinpäätösanalyysin avulla. Analyysin tarkasteluajanjaksona ovat vuodet 2007-2010. Tavoitteenseen päästään laskemalla kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden valitut tunnusluvut. Saatuja tietoja voidaan käyttää yrityksessä apuna muun muassa lähivuosien kehityksen seuraamisessa, toiminnan suunnittelussa ja investointi- ja rahoituspäätöksissä. Tarkoituksena on myös vertailla saatuja tuloksia saman toimialan vastaaviin lukuihin.

Tilinpäätösanalyysi tuo tärkeää tietoa suurelle joukolle yrityksen sidosryhmiä, joita ovat esimerkiksi asiakkaat, tavarantoimittajat, vieraan pääoman sijoittajat, osakesijoittajat ja verottaja. Yrityksen johtoa kiinnostaa tilinpäätösanalyysin tuoma tieto yrityksen kannattavuudesta, tuotosta suhteessa riskiin ja rahoitusrakenteen kehitys. Tilinpäätösanalyysi auttaa johtoa päätösten teossa. (Niskanen & Niskanen 2004, 14.) Tämä opinnäytetyö tehdään Case yrityksen johdon käytettäväksi, joka on otettu huomioon tämän työn sisältöä tehdessä.

1.2 Työn rakenne

Opinnäytetyön viitekehyksessä käydään läpi tilinpäätös, mitä asiakirjoja siihen sisältyy ja mitä oikaisuvaatimuksia case yrityksen tilinpäätöksiin tarvitsi tehdä. Seuraavaksi tarkastellaan tilinpäätösanalyysiä, sen käyttäjiä ja menetelmiä sekä vaiheita. Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut -osiossa tuodaan esille kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja. Teorian lopussa käsitellään tunnuslukujen tulkintaa.

Tunnusluvut on valittu sen perusteella, että niistä on Tilastokeskuksen tilinpäätöstietokannassa vastaava vertailukohta.

Case yrityksen tilinpäätösanalyysissä kerrotaan ensin yrityksestä ja tämän jälkeen tarkastellaan toiminnan volyymia, kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Poh-

dinnassa käsitellään tuloksia, tulosten luotettavuutta ja pätevyyttä sekä yrityksen tulevaisuuden näkymiä.

2 Tilinpäätös

Tilinpäätös kertoo yrityksen tilikauden, yleensä 12 kuukauden, tuloksen ja sen muodostumisen ja myös tilinpäätöspäivän taloudellisen tilanteen. Se laaditaan tilikauden lopussa suomeksi tai ruotsiksi neljän kuukauden kuluessa Suomen rahassa eli euromääräisenä. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.) Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva tarkastuskohteen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (Taloushallintoliitto 2009).

Yleiset tilinpäätösperiaatteet kirjanpitolain (1336/1997) 3:3 mukaan ovat oletus toiminnan jatkuvuudesta, johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen, tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus ja tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen huomioiminen riippumatta niihin liittyvien maksujen suorituspäivästä.

2.1 Tilinpäätösasiakirjat

Tilinpäätöksen sisältö on määrätty tarkasti kirjanpitolaissa. Tilinpäätökseen kuuluu tuloslaskelma, tase, näiden liitetiedot, rahoituslaskelma ja toimintakertomus. Yhdessä nämä antavat kattavan kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta (Atrill & McLaney 2011, 31). Tilinpäätökseen kuuluu myös edellisen tilikauden vertailukelpoinen tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma. (KPL 1336/1997.)

Tuloslaskelma kuvaa tilikauden tuloksen muodostumista, siihen kirjataan tilikauden tuotot ja kulut. Se kertoo yrityksen tilikauden taloudellisesta suorituskyvystä, mikä kiinnostaa yrityksen sidosryhmiä. (Niskanen & Niskanen 2004, 17). Tuloslaskelma voidaan laatia kululajikohtaisena tai toimintokohtaisena. Kululajikohtainen tuloslaskelma seuraa eri toimintojen kuten myynnin ja hankinnan kuluja, kun taas kululajikohtainen keskittyy kulujen jaotteluun. Näistä tavallisemmin käytetty kaava on kululajipohjainen. (Tomperi 2010, 146.)

Tase kertoo yrityksen taloudellisen aseman tilinpäätöshetkellä. Kaikki kirjanpitovelvolliset tekevät taseen saman kaavan mukaan. Taseen vastaavaa-puolella on kirjattuna yri-

tyksen omaisuus eri omaisuusryhmiin ja vastattavaa-puolelta selviää kuinka yritystoiminta on rahoitettu. (Atrill & McLaney 2004, 24; Niskanen & Niskanen 2004, 17.)

Liitetiedoissa esitetään tiedot, jotka ovat oleellisia oikean ja riittävän kuvan saamiseksi yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta tilanteesta. Siinä esitetään myös tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja selostus siitä, jos yleisistä tilinpäätösperiaatteista on poikettu. (Salmi 2004, 76.)

Jos yritys on julkinen osakeyhtiö tai jos yhtiötä ei kirjanpitolain mukaan pidetä pienyhtiönä, on laadittava rahoituslaskelma. Toimintakertomus on laadittava, jos yritys on laskenut liikkeelle julkisen kaupankäynnin kohteena olevia arvopapereita tai jos yhtiötä ei kirjanpitolain mukaan pidetä pienyhtiönä. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 9.) Yritystutkimusneuvottelukunnan (2005, 8) mukaan yhtiö on pienyritys, jos enintään yksi alla esitetystä raja-arvoista ylittyy päättyneellä ja sitä edeltävällä tilikaudella:

- liikevaihto enintään 7300 000 euroa
- taseen loppusumma enintään 3 650 000 euroa
- henkilökunta enintään 50 henkilöä.

2.2 Tilinpäätöstietojen oikaisuvaatimukset

Jos tilinpäätösanalyysissä verrataan yrityksen taloudellisia lukuja toisien yritysten lukuihin, tulee kaikille yrityksille tehdä samanlaiset muokkaustoimenpiteet. Muokkausperiaatteet tulee pysyä samoina, jotta voidaan vertailla taloudellista kehitystä eri vuosien välillä. (Laitinen 1989, 73.)

Toimialavertailussa käytettävät tunnusluvut on laskettu oikaistuista tilinpäätöksistä. Tuloslaskelmissa liiketoiminnan muista tuotoista käyttöomaisuuden myyntivoitot ja fuusiovoitot on siirretty satunnaisten erien ryhmään ja vastaavasti liiketoiminnan muista kuluista on siirretty fuusiotappiot ja myyntitappiot satunnaisten erien ryhmään. Alle 10 hengen yrityksissä tuloslaskelmiin on lisätty yrittäjän työpanosta vastaava palkkorjaus. (Toimiala Online tietosisällön kuvaus 2009, 3.)

Case yrityksen tuloslaskelma oikaistiin liiketoiminnan muista tuotoista vuonna 2009 saatu avustus satunnaisiin tuottoihin. Oikaistun tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin hyväksytään vain säännölliset, muut kuin varsinaisesta liiketoiminnasta ansaitut tuotot, ei olennaisia ja kertaluonteisia eriä (Salmi 2004, 109).

Raaka-ainecostoja oikaistiin vastaavan varaston muutoksella niin, että varaston vähennys lisätään ostoisiin ja varaston lisäys vähennetään ostoista. Näin on laskettu ”aine- ja tarvikkekäyttö”. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 15.)

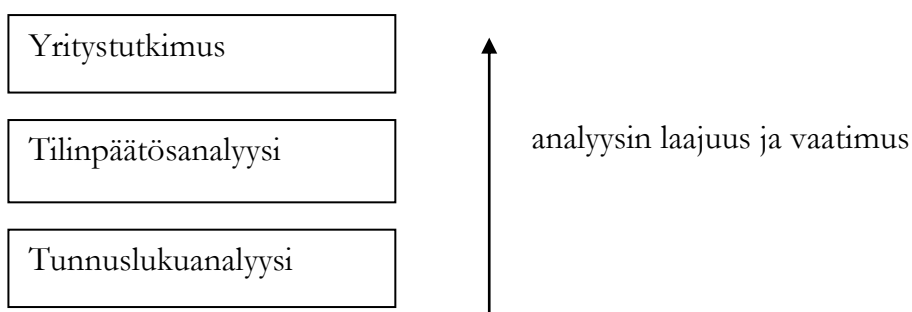
3 Tilinpäätösanalyysi

Kun sidosryhmä panostaa yritykseen, odottaa se myös yritykseltä vastinetta panostukseen. Sidosryhmät haluavat tietoja yrityksen taloudellisesta tilasta ja tuloksesta, jotta luottamus yrityksen hyvään taloudelliseen tilaan säilyy. Monille sidosryhmille tilinpäätösanalyysi toimii yrityksen taloudellisen tilan informaatiolähteenä. Tilinpäätösanalyysin tulee tyydyttää eri sidosryhmien erilaiset kiinnostuksen kohteet ja toiveet yrityksen ominaisuuksien suhteen. (Salmi 2004, 16.)

Taulukko 1. Tilinpäätösanalyysin käyttäjät ja heitä kiinnostava tilinpäätösinformaatio (Kallunki & Kytönen 2007, 21)

Asiakkaat	Kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus
Osakesijoittajat	Kannattavuus, vakavaraisuus, kasvu
Tavarantoimittajat	Maksuvalmius, vakavaraisuus
Verottaja	Kannattavuus
Vieraan pääoman sijoittajat	Kannattavuus, vakavaraisuus

Tilinpäätösanalyysi antaa monille yrityksen sidosryhmille kiinnostavaa tietoa (Taulukko 1). Taulukko kertoo, mikä tilinpäätösinformaatio kiinnostaa eniten asiakkaita, osakesijoittajia, tavarantoimittajia, verottajaa ja vieraan pääoman sijoittajia. Taulukko on yksinkertaistettu, sillä kaikki yrityksen taloudelliset ominaisuudet kiinnostavat jokaista sidosryhmää ainakin jonkin verran. (Kallunki & Kytönen 2007, 21.)

Kuvio 1. Tunnuslukuanalyysi, tilinpäätösanalyysi ja yritystutkimus (Laitinen 1989, 14)

Tilinpäätösanalyysi-termi kuvaa monentasoista tilinpäätöksestä tehtävää analyysia. Se sijoittuu kuitenkin tunnuslukuanalyysin ja yritystutkimuksen väliin (Kuvio 1). Tunnuslukuanalyysi on analysointimuodoista suppein. Siinä lasketaan usein vain muutamia tunnuslukuja eikä niiden tuloksia perustella. Taloudellisen tilanteen johtopäätökset tehdään valittujen tunnuslukujen perusteella.

Tilinpäätösanalyysi on tunnuslukuanalyysia kehittyneempi muoto, sillä siinä käytetään useampia tunnuslukuja ja muita mittareita sekä menetelmiä. Sen on tarkoitus arvioida yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Arvojen laskemisen lisäksi niiden tuloksiin vaikuttaneita tekijöitä pyritään arvioimaan. Tilinpäätösanalyysijä tekevät usein yrityksen ulkopuoliset analyttikot.

Tunnuslukuanalyysi ja tilinpäätösanalyysi ovat osa yritystutkimusta, joka on syvällisin analyysimuoto. Siinä selvitetään kaikki yrityksen toiminnan osa-alueet ja se antaa kokonaiskuvan yrityksen menestymismahdollisuuksista. Yritystutkimus on mahdollinen yleensä vain luottolaitosten tai luottoluokitusyritysten yritystutkijoille. (Niskanen & Niskanen 2004, 9-11; Laitinen 1989, 15.)

Tilinpäätösanalyysiä laatiessa ensimmäiseksi muokataan tuloslaskelma, tase ja sen liitetiedot vertailukelpoiseksi. Tämä on edellytys sille, että voidaan vertailla yritystä muiden yritysten kanssa tai saman yrityksen aikaisempiin tilinpäätöksiin. Oikaisutoimenpiteet ovat suurimmalta osin tilinpäätöksen erien uudelleenjärjestelyä. Perusmuokkausta on muun muassa poistojen ja varausten oikaiseminen.

Seuraavaksi valitaan mittauskohteet, analyysimenetelmät ja mittarit. Analyysimenetelmänä voi olla tunnuslukuanalyysi, prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset, trendianalyysi tai kassavirta-analyysi. Analyysin käyttötarkoitus ja analyysin suorittaja ratkaisevat mitkä yrityksen taloudellisen menestymisen osatekijät otetaan mittauksen kohteeksi ja mitä menetelmiä on perusteltua käyttää.

Kolmannessa vaiheessa lasketaan tunnuslukujen arvot ja vertaillaan niitä esimerkiksi toimialan tyypillisiin arvoihin. Analysoijan pitää käyttää apunaan usean vuoden tilinpäätöstietoja, jotta saadaan kuva yrityksen kehitysuunnasta.

Neljäntenä vaiheena on mittaustulosten arviointi ja syy-seuraussuhteiden selvittäminen. Analyysissä voidaan käyttää aikasarja-analyysia ja/tai poikkileikkausanalyysia. Aikasarja-analyysissä yrityksen kehitystä seurataan pitkällä aikavälillä kun taas poikkileikkausanalyysissa verrataan yritystä tiettyä vuonna saman toimialan muihin yrityksiin.

Saadut tulokset esitetään esimerkiksi kuvioin tai taulukoiden avulla. Tuloksia tulkitaan ja tehdään johtopäätöksiä yrityksen menestymisestä. Jos analysoija on tyytyväinen tuloksiin, arvioidaan lopuksi yrityksen lopullinen arvio taloudellisesta menestyksestä ja laaditaan ennuste tulevaisuudelle. (Niskanen & Niskanen 2004, 19-20; Laitinen 1989, 16-18.)

4 Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut

Tunnusluvut lasketaan tilinpäätöksestä, ja mittaavat yrityksen taloudellista suorituskykyä. Tunnusluvut jaetaan perinteisesti kolmeen ryhmään: kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin. (Niskanen & Niskanen 2004, 110.)

Erilaisten tunnuslukujen suuri määrä aiheuttaa analyysin tekijälle ongelman olennaisten tunnuslukujen valinnasta. (Kallunki & Kytönen 2007, 73). Joillekin tunnusluvuille Yritystutkimuskeskus on laatinut ohjeavot, joita voi käyttää analysoinnin apuna. Niitä ei kuitenkaan pidä käyttää ainoina vertailukohtina, sillä ne eivät ota huomioon eri toimialojen yritysten tuotannontekijöiden välisiä suhteita. Tunnuslukuja voidaan vertailla tarkastelukohteen aikaisempien vuosien lukuihin, kilpailijoiden tunnuslukuihin tai saman toimialan yleisiin tunnuslukuihin. Vertailukohteenä voidaan myös käyttää yrityksen tavoitteita ja vaatimuksia. (Niskanen & Niskanen 2004, 112; Walker 2006, 148.) Tässä tilinpäätösanalyysissä vertaillaan tarkastelukohteen laskettuja tunnuslukuja saman toimialan yleisiin tunnuslukuihin.

Tämä kappale käsittelee niitä kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja, jotka ovat laskettuna Tilastokeskuksen toimialatilastossa.

4.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Yrityksen absoluuttinen kannattavuus voidaan katsoa suoraan tilinpäätöstiedoista virallisen tuloslaskelman välituloksesta, tilikauden voitosta sekä oikaistun tuloslaskelman käyttökatteesta, liiketuloksesta, rahoitustuloksesta ja nettotuloksesta. Kun absoluuttinen kannattavuus jaetaan suhteuttavalla tilinpäätösarvolla, mitataan yrityksen suhteellinen kannattavuus. Suhteellista kannattavuutta mitataan voittoprosenteilla ja pääoman tuottoprosenteilla. Pääoman tuottoprosentit käyvät jopa erikokoisten yritysten vertailuun. (Niskanen & Niskanen 2004, 112.)

4.1.1 Myyntikateprosentti

Myyntikate on yleinen tunnusluku tukku- ja vähittäiskaupassa. Myyntikate saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään tavaraostot oikaistuna tavaravaraston muutoksella (Kuvio

2). (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 55.) Myyntikateprosentissa myyntikate on suhteutettu liikevaihtoon (Kuvio 3).

Liikevaihto

- Ostot tilikauden aikana
  - Alkuvarasto
  - + Loppuvarasto
-

Myyntikate

Kuvio 2. Myyntikate (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 55)

$$\text{Myyntikate-\%} = \frac{\text{Myyntikate} \times 100}{\text{Liikevaihto}}$$

Kuvio 3. Myyntikateprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 55)

4.1.2 Käyttökateprosentti

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate} \times 100}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$$

Kuvio 4. Käyttökateprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 55)

Käyttökate saadaan, kun liiketulokseen lisätään poistot ja arvonalentumiset. Käyttökateprosentti kertoo tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä (Kuvio4). Tulos on vertailukelpoinen vertailtaessa saman toimialan yrityksiä.

Yritystutkimusneuvottelukunta on laatinut ohjeavot käyttökateprosentin arviointiin. Teollisuuden alalla käyttökateprosentit jakautuvat 10–25 %:n välille. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 55-56.)

4.1.3 Liiketulosprosentti

$$\text{Liiketulos-\%} = \frac{\text{Liiketulos} \times 100}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$$

Kuvio 5. Liiketulosprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 56)

Liiketulos on oikaistun tuloslaskelman välitulos, se eroaa virallisen tuloslaskelman liikevoitosta tehtyjen oikaisujen määrällä. Liiketulosprosentti kertoo yrityksen jäljellä olevan liiketoiminnan tuoton ennen rahoituskuluja ja veroja (Kuvio 5). Tulos on vertailukelpoinen vertailtaessa saman toimialan yrityksiä ja jopa eri toimialan yrityksiä.

Ohjearvot teollisuuden alan yrityksille liiketulosprosentin arviointiin: (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 56)

- hyvä yli 10 %
- tyydyttävä 5-10 %
- heikko alle 5 %.

4.1.4 Rahoitustulosprosentti

$$\text{Rahoitustulos-\%} = \frac{\text{Rahoitustulos} \times 100}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$$

Kuvio 6. Rahoitustulosprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57)

Rahoitustulos saadaan lisäämällä nettotulokseen poistot ja arvonalentumiset. Rahoitustulosprosentin on lyhyelläkin aikavälillä oltava suurempi kuin nolla, sillä sen pitää riittää lainojen lyhennyksiin, käyttöpääoman lisäykseen, voitonjakoon omalle pääomalle ja investointien omarahoitusosuuksiin (Kuvio 6). (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57.)

4.1.5 Nettotulosprosentti

$$\text{Nettotulos-\%} = \frac{\text{Nettotulos} \times 100}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}}$$

Kuvio 7. Nettotulosprosentti (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57)

Kun liiketulokseen lisätään tuloslaskelman rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut ja verot, saadaan nettotulos. Nettotulosprosentti on heikompi, mikäli yrityksellä on paljon velkaa ja vähän omaa pääomaa. Tulos on positiivinen, mikäli toiminta on kannattavaa (Kuvio 7). (Helsingin Sanomat 2010; Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57.)

4.1.6 Kokonaispääoman tuotto-%

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot} \times 100}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}}$$

Kuvio 8. Kokonaispääoman tuotto-% (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57)

Rahoituskulut saadaan, kun korkokuluihin ja muihin rahoituskuluihin lisätään kurssitappiot. Oikaistun taseen loppusumma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona. Tulos kertoo yrityksen kyvyn tuottaa tulosta toimintaan sitoutuneelle pääomalle (Kuvio 8).

Tuloksen vertailua muihin vaikeuttaa erilaiset mahdollisuudet arvonkorotuksiin. Epäkohta vertailuun syntyy jos vain toinen vertailuyritys on tehnyt arvonkorotuksen, tai jos yhden yrityksen eri vuosia tutkittaessa jonain vuonna on tehty tai purettu arvonkorotus. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57-58.)

Yritystutkimusneuvottelukunta (2005, 58) on antanut kokonaispääoman tuotolle seuraavat ohjeet:

- hyvä yli 10 %
- tyydyttävä 5-10 %
- heikko alle 5 %.

4.2 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä hoitaa kaikki lyhyellä aikavälillä erääntyvät maksusitoumukset ja yllättävät maksut. Lisäksi näistä tulee suoriutua mahdollisimman edullisella tavalla. Maksuvalmiuden ollessa hyvällä tasolla yritys voi hyödyntää

kassa-alennukset eikä tarvitse turvautua kalliiseen lyhytaikaiseen lisärahoitukseen eikä maksaa viivästyskorkoja. Maksuvalmiutta ei saa pitää liian korkealla tasolla, sillä se sitoo omaisuutta huonosti tuottavaan kassareserviin. Maksukyvyyn heikkoudesta kertovat erääntyneet maksut, maksetut yliaikakorot ja kalliin lisärahoituksen käyttö. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 66; Kallunki & Kytönen 2007, 84.) Maksuvalmiuden mittareina käytetään lyhytvaikutteisia eriä, joita sanotaan käyttöpääomaksi tai liikepääomaksi (Niskanen & Niskanen 2004, 117).

4.2.1 Quick ratio

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus - osatuloutuksen saamiset}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma - lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

Kuvio 9. Quick ratio (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 66)

Jakajaan ei lueta mukaan saatuja ennakoita. Rahoitusomaisuuteen ei lasketa pitkäaikaisia saamisista eikä siirtosaamisiin aktivoituja kurssitappioita. Saatu tulos kertoo yrityksen mahdollisuuden suoriutua lyhytaikaisista veloista pelkällä rahoitusomaisuudella (Kuvio 9). Tässä likviditeetiksi lasketaan ne taseen erät, jotka ovat nopeimmin ja halvimmalla muutettavissa rahaksi.

Quick ratio kertoo taseen laatimispäivän maksuvalmiuden. Maksuvalmius voi tilikauden aikana vaihdella paljon. Tunnuslukuja heikentävät myös rahoitusomaisuuteen sisältyvät arvottomat erät. (Salmi 2004, 152-153; Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 66-67.)

Ohjearvot Quick ratiolle: (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 66-67)

- hyvä yli 1
- tyydyttävä 0,5-1
- heikko alle 0,5

4.2.2 Käyttöpääomien kiertoajat

Käyttöpääomaerien kiertoajat tarkastelevat missä ajassa tulot ja menot kertyvät. Myyntisaamisten ja ostovelkojen kiertoajat kannattaa laskea maksuvalmiutta tarkasteltaessa. Kiertoaikoja tarkastellaan vuositasona.

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika} = \frac{\text{Myyntisaamiset} \times 365}{\text{Liikevaihto}}$$

Kuvio 10. Myyntisaamisten kiertoaika (Salmi 2004, 161)

Myyntisaamisten kiertoaika kertoo kuinka monessa vuorokaudessa myyntitulot keskimäärin kertyvät asiakkailta kassaan (Kuvio 10). Kiertoajan lyhentäminen parantaa maksuvalmiutta, sillä myyntisaamiset sitovat pääomaa.

Myyntisaamisiin sisältyy eriä kuten arvonlisävero ja käyttöomaisuuden myynti, jotka eivät kuulu liikevaihtoon. Kiertoaika on näin ollen lyhyempi todellisuudessa kuin laskettu arvo.

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika} = \frac{\text{Ostovelat} \times 365}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut}}$$

Kuvio 11. Ostovelkojen kiertoaika (Salmi 2004, 162)

Ostovelkojen kiertoaika kuvaa yrityksen saaman maksuajan lyhytaikaisilleen veloilleen tavarantoimittajilta. Tulos kertoo kuinka monessa vuorokaudessa keskimäärin yritys maksaa ostolaskunsa (Kuvio 11). Tunnuslukua verrataan ostolaskujen maksuehtojen mukaiseen normaaliin maksuaikaan.

Laskiessa arvoa tulee tarkistaa, että taseen ostovelat liittyvät aine- ja tarvikeostoihin, muuten ostovelkojen kiertoaika kasvaa. Tämä rahoituslähde on käytössä sitä paremmin mitä hitaammin ostovelat kiertävät. Normaalista pidempi ostovelkojen kiertoaika kertoo kylläkin maksuvalmiusongelmista.

Todellinen ostovelkojen maksuaika on hiukan tunnuslukua pienempi, koska taseen ostovelat esitetään arvonlisäverottomina. (Salmi 2004, 161-162; Niskanen & Niskanen 2004, 122-125.)

4.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen oman ja vieraan pääoman suhdetta, se on yrityksen pitkän aikavälin ominaisuus. Vakavarainen yritys on silloin kun oman pääoman määrä on suurempi kuin vieraan pääoman määrä, ja vieraan pääoman korkomaksuista selviydytään hyvin huonoinakin aikoina pienellä rahoitusriskillä. Tarkasteltaessa pitkällä aikavälillä vakavaraisuutta tärkeää on kunnollinen vakavaraisuus. Lyhyellä aikavälillä tappiollisuus ei häiritse, jos vakavaraisuus riittää tappion keston. (Salmi 2004, 146; Kallunki & Kytönen 2007, 80.)

4.3.1 Omavaraisuusaste

$$\text{Omavaraisuusaste (\%)} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma} \times 100}{\text{Oikaistun taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$$

Kuvio 12. Omavaraisuusaste (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 61)

Laskettu arvo mittaa yrityksen omistajien varojen osuuden yrityksen kokonaisrahoituksesta. Se kuvaa yrityksen vakavaraisuuden, yrityksen kyvyn sietää tappioita ja kyvyn suoriutua sitoumuksista pitkällä aikavälillä (Kuvio 12). Yritys on sitä vakavaraisempi, mitä enemmän sen omistajat ovat sijoittaneet siihen omaa pääomaa. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 61.)

Ohjearvot omavaraisuusasteelle: (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 62)

- hyvä yli 40 %
- tyydyttävä 20-40 %
- heikko alle 20 %.

4.3.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus (\%)} = \frac{\text{Taseen velat - saadut ennakot} \times 100}{\text{Liikevaihto}}$$

Kuvio 13. Suhteellinen velkaantuneisuus (Niskanen & Niskanen 2004, 132)

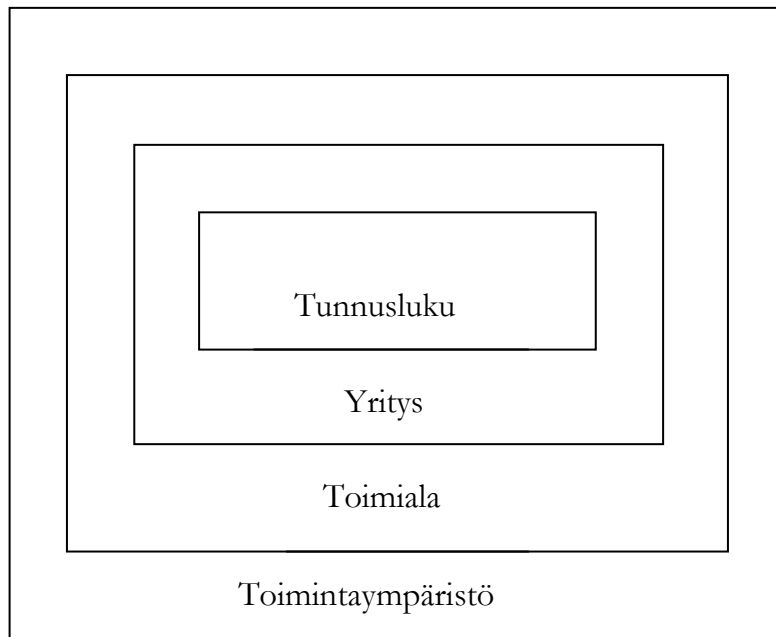
Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvussa yrityksen vieras pääoma suhteutetaan liikevaihtoon (Kuvio 13). Tunnusluku sopii vain saman toimialan yritysten vertailuun. (Niskanen & Niskanen 2004, 132.)

Yritystutkimusneuvottelukunta (2005, 62) on laatinut jonkinlaiset tunnusluvun ohje-
vot tuotannollisille yrityksille:

- hyvä alle 40 %
- tyydyttävä 40-80 %
- heikko yli 80 %.

4.4 Tunnuslukujen tulkinta

Tunnusluvun lasketulla absoluuttisella arvolla ei usein ole merkitystä. Merkitystä on sillä, miten yritys sijoittuu toimialallaan. Kun tunnusluvun arvo eroaa riittävän paljon aikaisemmasta arvosta, yritystä koskee uudelleenarviointi. Pienet arvonmuutokset eivät muuta johtopäätöksiä, sillä nämä muutokset johtuvat tavanomaisista suhdannevaihte-
luista, satunnaisista tekijöistä tai laskennallisista tekijöistä.

Kuvio 14. Tunnuslukujen tulkintaan vaikuttavia taustoja (Leppiniemi & Leppiniemi 2000, 32)

Yrityksen erityispiirteet ja toimintaympäristö ovat sidoksissa monin tavoin tunnusluvuista tehtäviin johtopäätöksiin (Kuvio 2). Yrityksen kasvuvaihe, rakennemuutos, sukupolvenvaihdos tai muu erityistilanne vaikuttavat myös tunnuslukujen tulkintaan. Huomiota on myös kiinnitettävä yrityksen toimialaan ja kokonaistaloudelliseen tilanteeseen. Tilinpäätösanalyysin tekijän on tiedettävä ne taustatekijät, jotka vaikuttavat yrityksen toimintaan ja toimintamahdollisuuksiin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2000, 28, 32-33.)

5 Case yrityksen tilinpäätösanalyysi

Case yritys on metallialan yritys, joka valmistaa kokoonpano- ja metallintyöstökoneita asiakasyritystensä yksilöllisiin tarpeisiin. Koneiden lisäksi yritys valmistaa yksittäisiä apulaitteita ja kokonaisia tuotantolinjoja. Yritys myös jälleenmyy automaatioon liittyviä osia, sekä edustaa tiettyjä merkkejä, jotka tukevat yritysten omaa tuotantoa. Valmiit koneet siirretään omista toimitiloista asiakkaan osoittamiin tiloihin, jossa ne koekäytetään. Valmistetuille laitteille tehdään myös huoltosopimuksia.

Vertailtaessa tunnuslukujen arvoja saman toimialan yritysten vastaavien tunnuslukujen arvoihin käytetään vertailuperusteena mediaaniarvoja. Mediaanilla tarkoitetaan joukon keskimmäistä havaintoarvoa kun yritykset on asetettu tunnusluvun perusteella paremmuusjärjestykseen. Arvo siis vastaa tyyppillisen yrityksen tunnusluvun saamaa arvoa. (Laitinen 1989, 267.)

5.1 Tilinpäätöksen yleinen silmäily

Yrityksen liikevaihto on laskenut tarkastelujaksolta 2007-2010 reippaasti. Vuonna 2010 liikevaihto laski 160 tuhatta euroa eli 17,5 prosenttia edelliseen vuoteen 2009 verrattuna. Suurin syy yrityksen liikevaihdon laskuun oli keskeneräinen suuri asiakastilaus, joista yritys ei vielä saanut tarpeeksi maksuja. Asiakastilauksien keskeneräisyydet vaikuttavat joka vuosi liikevaihdon suuruuteen.

Vuonna 2009 yritys sai tuotekehitystukea, joka on kirjattu liiketoiminnan muihin tuottoihin ja joka on otettu huomioon tuloslaskelmaa oikaistaessa.

Pysyvien vastaavien aineellisen omaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poisotot kasvoivat noin 55 600 euroa vuonna 2010 verrattuna vuoteen 2009. Tämä johtuu yrityksen hankkimasta isosta koneesta.

Vuoden 2008 satunnaiset kulut johtuvat korjauksesta saadut ennakot tiliin, korjaus kohdistuu aikaisempina tilikausina syntyneisiin eroihin, jotka täsmäytettiin.

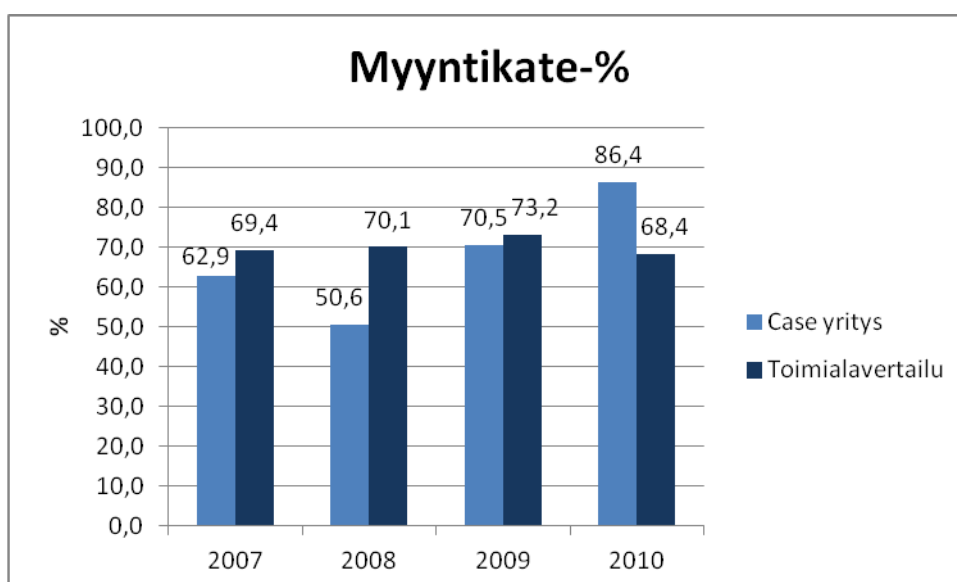
Yritys on ollut voitollinen vuosina 2007 ja 2009. Liikevaihdon suuren laskun takia vuoden 2010 tulos meni tappion puolelle.

Taseeseen kirjattiin ostovelkoja vain vuonna 2010. Lyhytaikaiset saadut ennakot poikkeavat vuonna 2010 suurella määrällä suuren keskeneräisen asiakastilauksen takia. Näiden tekijöiden myötä kyseisen vuoden vieras pääoma kasvoi suureksi.

5.2 Kannattavuus

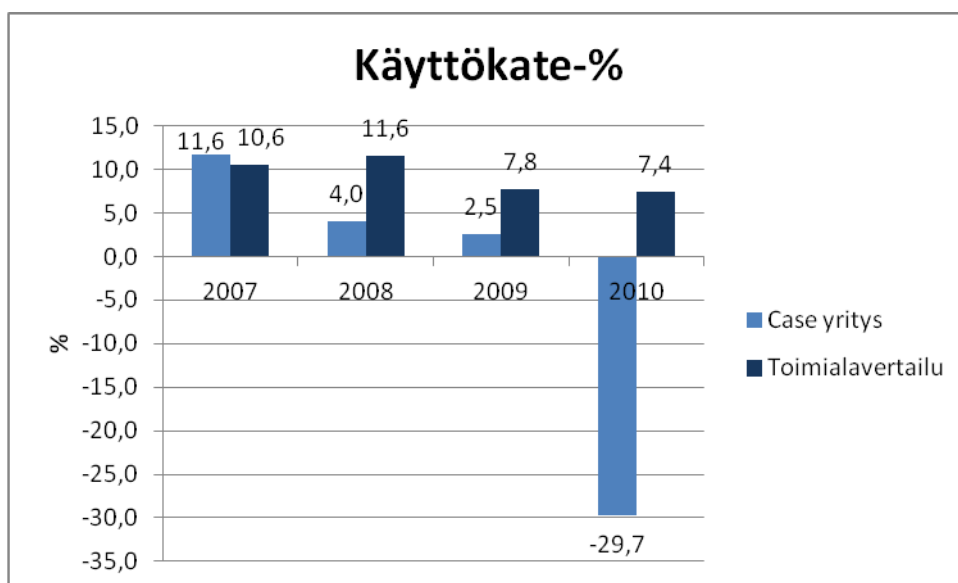
Case yrityksen myyntikateprosentti on vaihdellut tarkasteluvuosina 50,6 ja 86,4 prosentin välillä (Kuvio 15). Myyntikate oli alhaisin vuonna 2008, 50,6 prosenttia, joka johtuu osin maailmanlaajuisesta talouskriisistä. Yrityksessä tehdyn haastattelun mukaan laman aikana asiakkaita on vähemmän eikä yritys uskalla investoida. Vuoden 2010 hyvä myyntikateprosentti 86,4 % johtuu varaston vähennyksen suuruudesta. Pienen liikevaihdon ja kalliiden ostojen takia olisi ilman suurta varaston vähentymistä jäänyt heikoksi.

Myyntikateprosentti riippuu paljon yrityksen toimialasta, joten sen vertailtavuus tässä on hyvä. Tuotteiden myyminen parempaan hintaan, tuotantokustannuksien alentaminen ja uusien ostoehtojen neuvottelu toisi yritykselle paremman myyntikatteen. Myyntikatteen syntyminen on välttämätön edellytys kannattavuudelle.

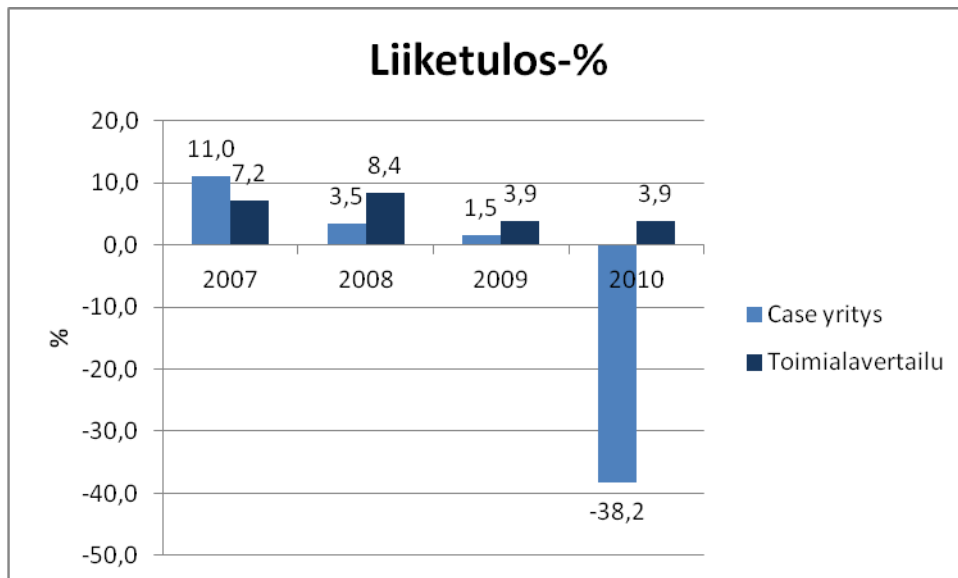
Kuvio 15. Case yrityksen ja toimialan mediaani myyntikateprosentti

Tarkastelujaksolla käyttökateprosentti on pienentynyt jatkuvasti (Kuvio 16). Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeistama käyttökateprosentin suositusarvo 10-25 % täyttyi vuonna 2007 (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 56). Vuoden 2010 huono käyttökateprosentti johtuu yrityksen pienestä liikevaihdosta. Miinusmerkkinen käyttökateprosentti kertoo, että tuona vuonna yrityksen toiminta ei ole ollut kannattavaa. Kuluneella tilikaudella käyttökate jäi miinukselle noin 200 000 euroa. Verrattaessa lukuja toimialaan, toimialan vastaavat luvut ovat suurimmalta osin olleet parempia. Vuonna 2007 toimialan vastaava luku jäi pienemmäksi case yritykseen verrattuna. Muita kuluja tulisi pienentää kun liikevaihto pienenee, jos halutaan käyttökateprosentin parantuvan. (Leppiniemi & Leppiniemi 2000, 183).

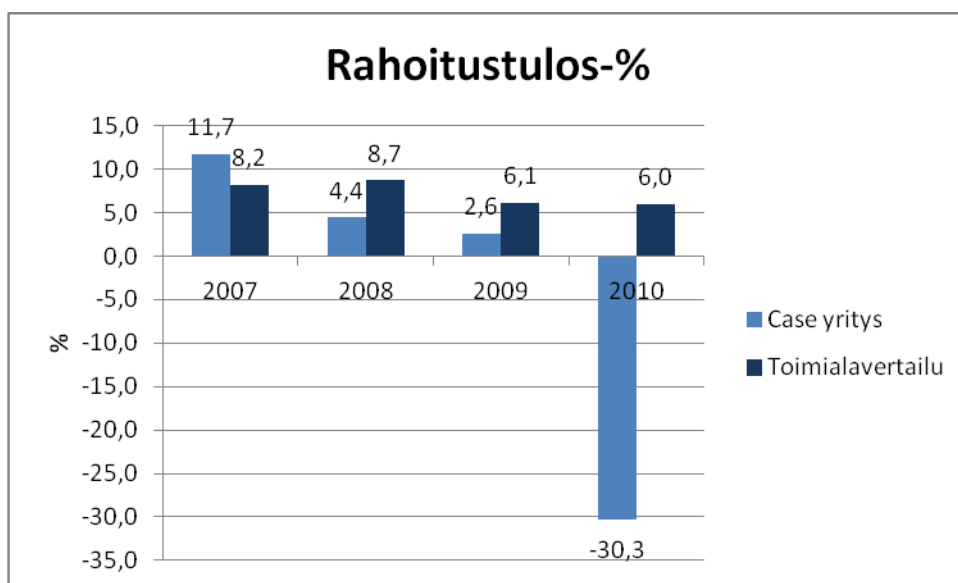
Kuvio 16. Case yrityksen ja toimialan mediaani käyttökateprosentti

Liiketulosprosentti on tarkastelujaksolla pienentynyt 11 prosentista -38,2 prosenttiin (Kuvio 17). Vuosina 2007-2009 liiketulosprosentti pysyi plussan puolella heikkona mutta liikevaihdon lasku tilikaudella 2010 laski myös liiketuloksen -38,2 prosenttiin, joka alittaa selvästi Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvon. Poistot ovat kasvaneet huomattavasti vuonna 2010 koneiden ja kaluston hankintamenojen kasvun myötä, ja ne ovat myös heikentäneet kannattavuutta. Vuonna 2007 yritys ylitti luvullaan toimialan ja samalla myös Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvon, joka on 10 %. Muina vuosina tulokset jäivät alle suositusarvon (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 56).

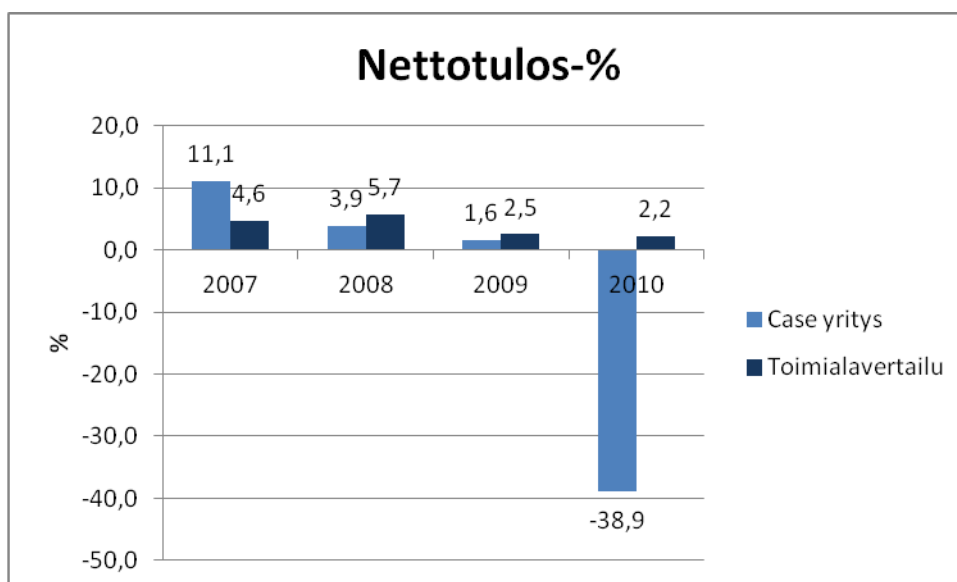
Kuvio 17. Case yrityksen ja toimialan mediaani liiketulosprosentti

Rahoitustulosprosentti nousee plussan puolelle vuosina 2007-2009 (Kuvio 18). Vuoden 2007 rahoitustulosprosentti 11,7 % laskee ja vuonna 2009 se oli 2,6 %. Vuonna 2010 rahoitustulosprosentti oli negatiivinen, -30,3 %, joka osoittaa sen, että esimerkiksi lainojen lyhennykset ja investoinnit oli hoidettava muulla kuin tulo-rahoituksella. Käyttökateprosentit, liiketulosprosentit ja rahoitustulosprosentit muistuttavat toisiaan kuvioiden perusteella, mikä johtuu osin hankintamenojen poistojen kasvusta vuonna 2010. Yrityksen rahoitustulosprosentti ylitti vuonna 2007 toimialan vastaavan luvun.

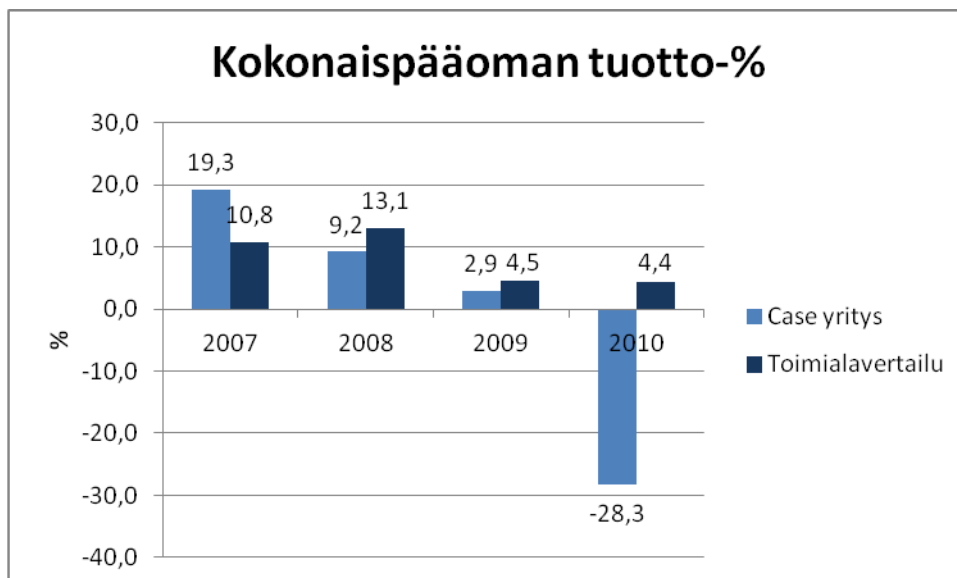
Kuvio 18. Case yrityksen ja toimialan mediaani rahoitustulosprosentti

Nettotulosprosentti on laskenut vuoden 2007 11,1 prosentista vuoden 2009 1,6 prosenttiin (Kuvio 19). Tällä ajanjaksolla se pysyi nollan yläpuolella ja näin ollen yrityksen toimintaa voitiin pitää kannattavana. Vuonna 2010 nettotulosprosentti laski -38,9 prosenttiin, tästä voidaan päätellä, että vuosi 2010 oli yritykselle tappiollinen. Tarkastelujaksolla vain vuonna 2007 luku ylitti toimialan vastaavan luvun.

Kuvio 19. Case yrityksen ja toimialan mediaani nettotulosprosentti

Vuonna 2007 kokonaispääoman tuotto prosentti oli korkein, 19,3 %, joka ylitti toimialan mediaanin (Kuvio 20). Tuona vuonna se ylitti selvästi Yritystutkimusneuvottelukunnan suositusarvon, joka on 10 % (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 59). Vuosina 2008 ja 2009 luku laski lopulta tyydyttävästä 9,2 prosentista heikkoon 2,9 prosenttiin ja vuonna 2010 luku oli -28,3 %, eli selvästi alle heikon arvon. Luku voi vaihdella suuresti sidoksissa olevien varojen määrän ja toimialan mukaan (Sampo Oyj 2011). Lukua voidaan parantaa myymällä pois tarpeetonta omaisuutta ja karsimalla turhia kuluja.

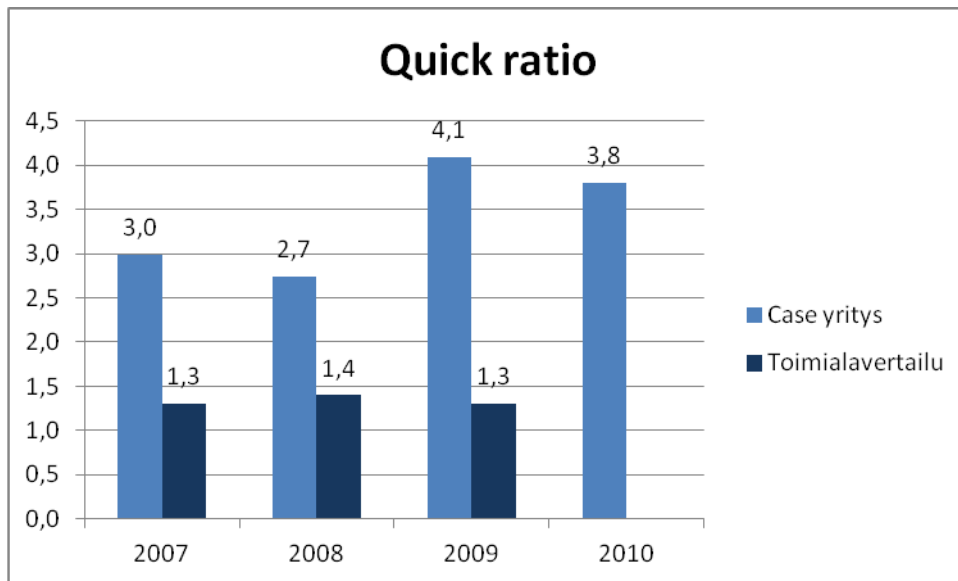
Kuvio 20. Case yrityksen ja toimialan mediaani kokonaispääoman tuottoprosentti

Kannattavuuden tunnusluvuista voidaan päätellä, että vuosi 2007 oli yritykselle kannattava, sillä käyttökate-, liiketulos-, rahoitustulos-, nettotulos- ja kokonaispääoman tuottoprosentit nousivat toimialan mediaaniarvon yläpuolelle. Vuonna 2008 ja 2009 luvut jäivät nollarajan yläpuolelle. Näinä vuosina toimialan vastaavat luvut ylittivät case yrityksen luvut. Vuosi 2010 oli kaikin puolin kannattamaton tunnuslukujen perusteella, kaikki lasketut tunnusluvut laskivat reippaasti miinukselle paitsi myyntikate, joka nousi parhaimpaan tulokseen osin varaston vähennyksen johdosta, sillä muuten pieni liikevaihto ja kalliit ostot tekevät myyntikatteesta heikon. Vuosien 2008 ja 2009 yrityksen kannattavuuden heikentyminen on osin johtunut maailmanlaajuisesta talouskriisistä. Yrityshaastattelun mukaan laman aikana yrityksessä ei uskalleta investoida, myös asiakkaiden tilauksia tulee selvästi vähemmän.

Yrityksen kannattavuutta voidaan nostaa karsimalla turhia kustannuksia, nostamalla hintoja, tehostamalla pääomien käyttöä ja lisäämällä myyntiä.

5.3 Maksuvalmius

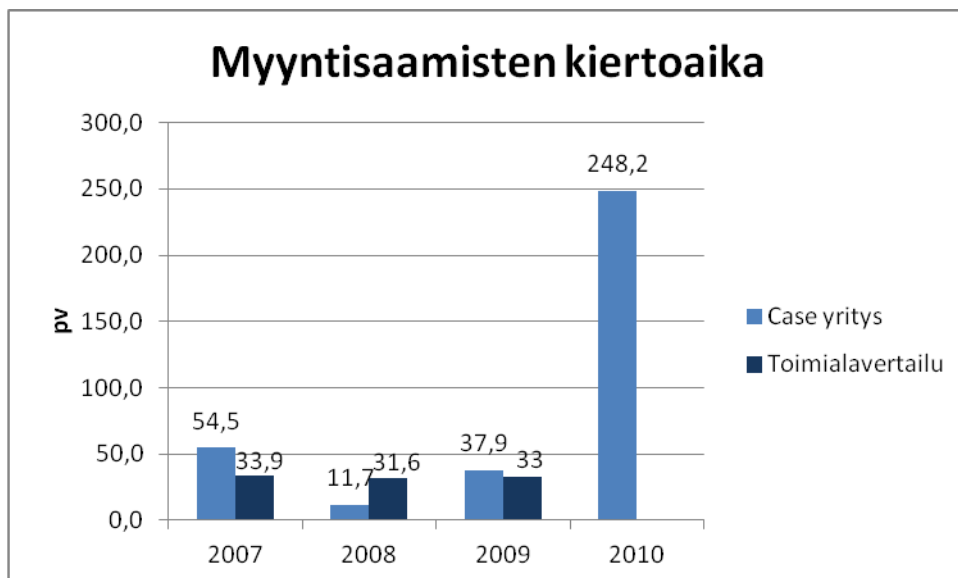
Kaikkina tarkastelujakson vuosina yrityksen mahdollisuus selviytyä lyhytaikaisista veloistaan rahoitusomaisuudellaan on ollut hyvä (Kuvio 21). Se on ylittänyt Yritystutkimusneuvottelukunnan hyvän ohjearvon 1 vuosina 2007-2010. Luvut ovat ylittäneet toimialan vastaavat luvut vuosina 2007-2009, vuodelta 2010 tietoa ei ole saatavissa.

Kuvio 21. Case yrityksen ja toimialan mediaani quick ratio

Vuonna 2007 myyntisaamisten kiertoaika oli toimialan vastaavaa lukua korkeammalla (Kuvio 22). Vuonna 2008 luku laski keskimääräisestä 55 päivästä 12 päivään, toimialansa alapuolelle, ja vuonna 2009 luku oli 38 päivää, hiukan toimialaansa korkeampi.

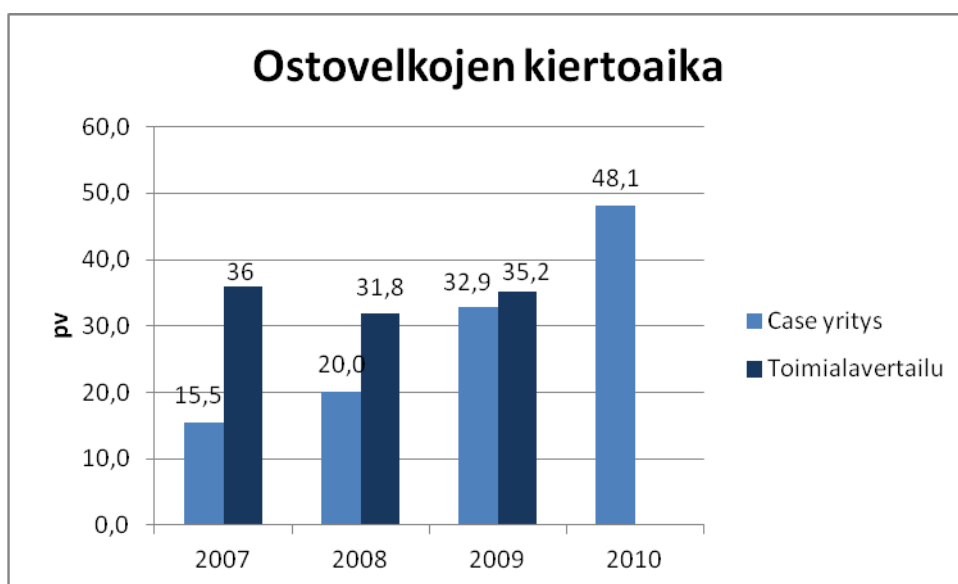
Vuonna 2010 yrityksen myyntisaamiset olivat kasvaneet huomattavasti edellisiin tilikausiin nähden, ja suhteutettuna pieneen liikevaihtoon luku kasvoi suureksi, asiakkaiden velkojen maksuaika yritykselle oli keskimäärin 248 päivää. Luku osoittaa, että yritys on antanut asiakkailleen liian pitkiä maksuaikoja tai erääntyneitä maksuja ei ole peritty tarpeeksi tehokkaasti. Tulos johtuu myös asiakastilauksien tekemättömästä työstä, joista ei vielä vuonna 2010 saatu rahaa yritykselle. Tulosta voitaisiin lyhentää myymällä tuotteita enemmän käteismyynnillä ja maksuaikaa pienentämällä tai perintää tehostamalla (Vilkumaa 2010, 53). Kiertoaajan lyhentäminen tuo yritykselle mahdollisuuden suurempaan pääomaan omia maksuja hoitaessa.

Kuvio 22. Case yrityksen ja toimialan mediaani myyntisaamisten kiertoaika

Vuonna 2007 yrityksen ostovelkojen kiertoaika, eli aika, joka menee ostovelkojen maksamiseen, oli keskimäärin 16 päivää ja toimialan vastaava luku oli 36 päivää (Kuvio 23). Vuonna 2008 luku kasvoi 20 päivään toimialan luvun ollessa 32 päivää. Vuoden 2009 yrityksen keskimääräisestä 33 päivästä nousiin 48 päivään vuonna 2010.

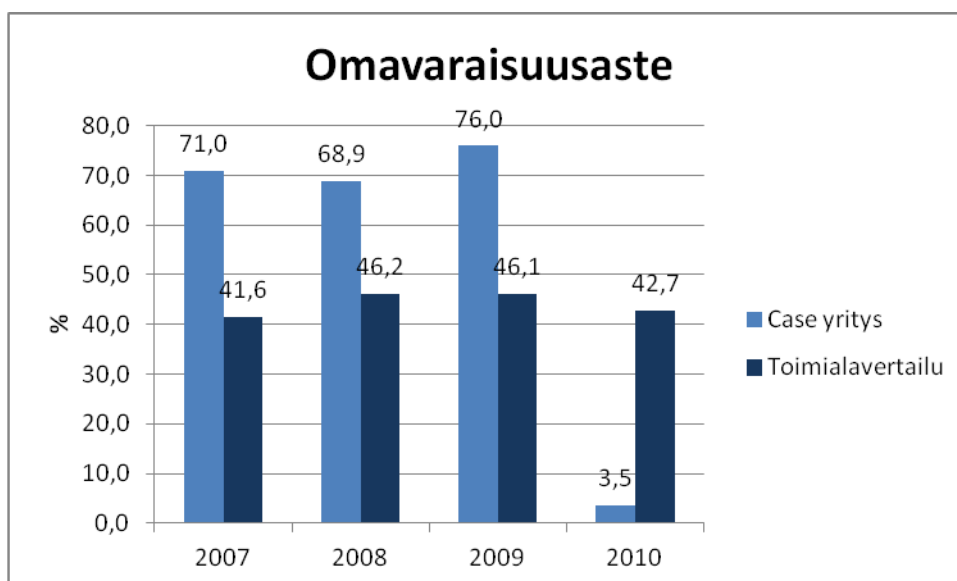
Ostovelkojen kiertoajan pidentyminen johtuu usein heikentyneestä maksuvalmiudesta. Jotta tavarantoimittajilta saadulla luotolla yritys pystyy rahoittamaan asiakkaiden luottoja ja osa juoksevista menoista, olisi hyvä että ostovelkojen kiertoaika ylittäisi hieman myyntisaamisten kiertoajan. (Kauppalehti 2011).

Kuvio 23. Case yrityksen ja toimialan mediaani ostovelkojen kiertoaika

5.4 Vakavaraisuus

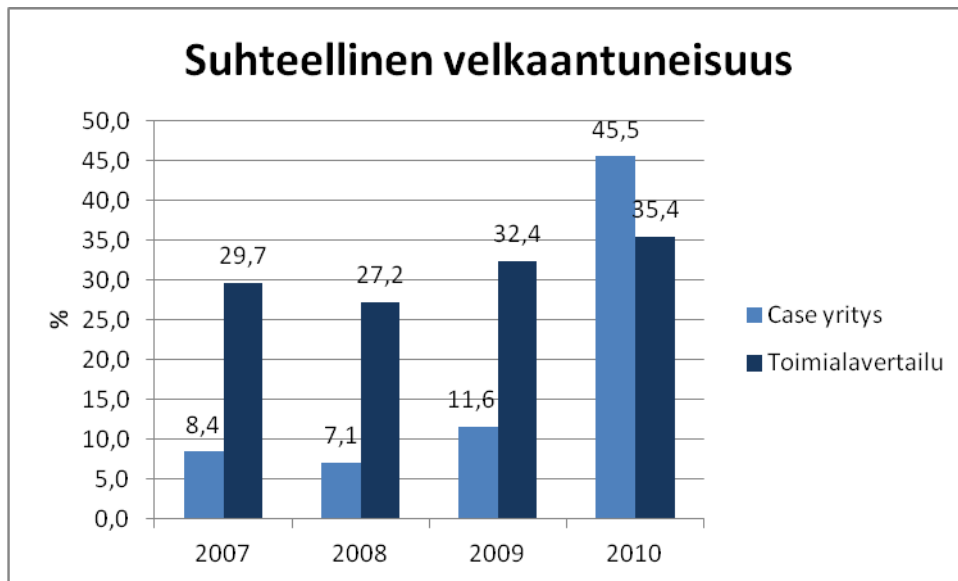
Vuosina 2007-2009 yrityksen omavaraisuusaste on ollut hyvä, yli 40 % (Kuvio 24). Yrityksen vakavaraisuus, yrityksen kyky sietää tappioita ja kyky suoriutua sitoumuksista pitkällä aikavälillä on siis ollut hyvä (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 60). Vuonna 2007 se oli 71 prosenttia, toimialan luvun ollessa myös hyvällä tasolla. Vuonna 2008 toimialan luku nousi hiukan mutta yrityksen omavaraisuusaste laski 68,9 prosenttiin. Korkein luku oli vuonna 2009, 76 prosenttia, toimialan luvun pysyessä entisellä tasolla. Vuonna 2009 yrityksen oma pääoma oli tarkastelujaksolla suurimmalla tasolla. Vuoden 2010 heikko omavaraisuusaste 3,5 % selittyy tilikauden pienestä omasta pääomasta. Se laski noin 326 000 euroa entisestä. Myös saadut ennakot poikkeavat vuonna 2010. Niiden ero vuoteen 2009 verrattuna on noin 1003 000 euroa.

Kuvio 24. Case yrityksen ja toimialan mediaani omavaraisuusaste

Suhteellinen velkaantuneisuus on yrityksellä kasvanut vuoden 8,4 prosentista vuoden 45,5 prosenttiin (Kuvio 25). Toimialan luvut ovat myös kasvaneet, poikkeuksen kasvuun toi vuosi 2008, jolloin niin yrityksen kuin toimialan suhteellinen velkaantuneisuus laski hiukan. Vuosina 2007-2009 luku oli alle 40 %, joka Yritystutkimusneuvottelukunnan antaman ohjearvon mukaan on hyvä. Vuonna 2010 tulos oli tyydyttävällä tasolla. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 62.)

Kuvio 25. Case yrityksen ja toimialan mediaani suhteellinen velkaantuneisuus

5.5 Tunnusluvuilla ennustaminen tulevaisuuden kriiseistä

Mahdollisimman aikaisin havaitut signaalit tulevaisuuden kriisistä tuovat aikaa yritykselle, sillä tällöin voidaan sopeuttaa toimintaa ja välttää kriisin muodostuminen. Kriisien syiden etsimisessä auttaa tilinpäätöksistä löytyvät tiedot. Kun tiedetään miten tilinpäätöksen tunnusluvut käyttäytyvät kriisiprosessissa, tunnistetaan lähestyvä kriisi helpommin. Tällöin voidaan rakentaa järjestelmä, joka hälyttää ajoissa kun kriisi syntyy. Kriisit etenevät usein vaiheittain ja heikentyneet tunnusluvut nousevat jossain vaiheessa yli seurantajärjestelmän hälytysrajan. (Laitinen & Laitinen 2004, 19-20, 263.)

Tilinpäätöksistä saatavat tiedot ovat suuressa osassa kun tehdään analyysyjä, jotka koskevat yritysriskejä. Tunnusluvut heijastavat vaikeuksissa olevien yritysten taloudellisessa tilanteessa olevia eroja. Vaikeudet näkyvät monissa tunnusluvuissa. Kun kannattavuus heikentyy, niin tulorahoitus huonontuu, joka näkyy kannattavuuden tunnusluvuissa ja kassavirtatunnusluvuissa. Velkaantuneisuuden tunnuslukuja nostaa vieraan pääoman osuuden kasvu ja ongelmayrityksestä kertoo ostovelkojen maksuaikojen kasvu. (Martikainen & Martikainen 2006, 150-151.)

Kun tutkitaan tunnuslukujen huonoja ja hyviä arvoja, on otettava huomioon toimialojen väliset erot. Kun vertaillaan saman toimialan yrityksiä, voidaan selvittää, mikä yritys on toiminut tehokkaasti ja mikä on toiminut heikosti.

Kriisivaiheessa ensimmäiseksi tunnuslukujen tasot putoavat ja niiden kehityssuunta kääntyy jyrkästi alaspäin. Yritys voi vielä tässä vaiheessa oikeilla toimenpiteillä välttää konkurssiin joutumisen. Loppuvaiheessa tunnuslukujen arvot ovat jo pudonneet niin alas, että ne ennustavat suurella todennäköisyydellä kriisistä. (Laitinen & Laitinen 2004, 32, 290-291.)

Pelkkä tunnuslukujen analysointi ei riitä perusteiksi päätöksentekoon. Esimerkiksi kasvavirtalaskelmat ja yrityksen päätöksentekojärjestelmän analysointi tuovat selvästi lisää luotettavuutta yrityksen tulevaisuuden ennustamiseen. Laitisen & Laitisen (240, 170) mukaan on huomioitava tunnuslukujen yhteinen ennustamiskyky. Tällöin on tarkoitus matkia mallia, jonka uskotaan maksimoivan sen suorituskyky. Ennustamisen aikajänne on otettava huomioon, jotta ymmärretään valita mukaan myös muitakin muuttujia, joilla esimerkiksi on merkitystä vain kriisin loppuvaiheen ennustamisessa.

Kaikki tässä opinnäytetyössä tutkitut tunnusluvut voivat toimia ennustajina kriisitilanteissa. Case yrityksen Quick ratio -arvojen osalta voidaan todeta, että yrityksen maksuvalmius selvitä lyhyen aikavälin maksuista sen hetkisten likvidien varojen avulla on hyvä. Toisaalta korkea maksuvalmius kertoo yrityksen kassavarojen sitoutuneen tuottamattomasti, näin ollen tarpeettoman korkean maksuvalmiuden ylläpito ei sinänsä ole suositeltavaa. (Martikainen & Martikainen 2006, 132.)

Omavaraisuusaste on pysynyt hyvänä aikaisempina tarkasteluvuosina verrattuna vuoteen 2010. Vuoden 2010 arvo on jo kriittinen arvo ja viittaa vahvasti rahoituskriisiin. Arvo osoittaa että oma pääoma on käytännössä kokonaan kulutettu. Omavaraisuusastetta voi luotettavasti käyttää apuna kriisitilanteiden ennustamisessa jo muutama vuosi ennen kriisiä.

6 Case yrityksen näkemykset toiminnastaan ja tulevaisuudesta

Opinnäytetyön tekemisen avuksi haastattelin case yrityksen toimitusjohtajaa ja yhtä työntekijää 12.3.2012. Haastattelussa käytin haastattelulomaketta, johon oli koottuna valmiita kysymyksiä. Nämä kysymykset ohjasivat haastattelun etenemisessä. Kysymykset löytyvät liitteistä.

6.1 Kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus

Haastattelun mukaan kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tarkkailuun pitäisi käyttää enemmän aikaa. Usein tilikauden tulos tulee henkilökunnalle yllätyksenä. Yrityksen henkilöstölle ei tule tietoa esimerkiksi siitä kuinka paljon pääomaa on. Yritystä kiinnostaisi tietää talouden suunnittelun takia reaaliaikainen tilanne siitä että mitä maksuja on menossa ja mitä rahaa on tulossa.

Taloudellisen menestymisen arvioiminen, taloudellisen kehityksen toteaminen ja ennusteet tulevaisuudesta kiinnostavat yritystä. Yrityksen menestyminen kiteytettynä muuttamalla avainluvulla koettiin tarpeelliseksi. Hyödyllisenä koettiin suhteellisen kannattavuuden mittaaminen, yrityksen kyvyn mittaaminen kuinka se selviytyy juoksevista mak-suvelvoitteista ja veloista pitkällä aikavälillä.

Haastattelun mukaan yritys voi käyttää opinnäytetyöstä saatuja tuloksia toiminnan analysointiin, vertaamiseen ja ohjaamiseen. Yrityksen johto tarvitsee tukea päätöksentekoon, jossa tunnusluvut tulevat olemaan apuna. Opinnäytetyö helpottaa ja havainnollistaa johtoa yrityksen kokonaistilan arvioimisessa.

6.2 Asiakastilaukset

Asiakastilausten keskeneräisyys vaikuttaa haastateltujen mukaan joka vuosi yrityksen tulokseen. Vuonna 2010 yrityksen tappioon vaikutti selkeästi yhden suuren asiakastilauksen keskeneräisyys, lukumääräisesti tämän vuoden asiakastilaukset olivat muiden vuosien tasolla.

Asiakkaat maksavat tilaamansa tuotteet osissa. Asiakkaille on annettu tilauksien viimeinen maksupäivä kahden kuukauden kuluttua työn valmistumisesta. Välillä yritys joutuu pärjäämään omalla rahoituksellaan pitempiäkin aikoja kun asiakasyritykset eivät maksa tilaamiensa tuotteita eräpäivänä. Näin käy jos ostajan mukaan tilattu tuote ei vastaa odotuksia.

Yritys sopii asiakkaiden kanssa töiden valmistumisaikataulun. Jos aikataulussa ei pysytä, maksetaan asiakkaalle sopimuksen mukaisesti myöhästymissakkoa. Haastateltujen mukaan näitä sakkoja joudutaan maksamaan liian usein. Suurien tilauksien aikatauluja on vaikea ennakkoon laatia mutta jotta sakkomaksuilta vältytään, on niihin paneuduttava enemmän. Sakot ovat summaltaan niin suuria että sitä riskiä pitää välttää pidennetyllä aikataululla vaikka tuottavuus tällöin heikentyykin.

Asiakkaan kanssa sovitaan myös tuotteen hinta alkuvaiheessa. Välillä kustannukset nousevat oletettuja kustannuksia suuremmiksi ja näin ollen yritys itse joutuu maksamaan ylimenevän osan omista varoistaan. Oikean hinnan arvioiminen jo suunnitteluvaiheessa on haastavaa mutta siihen on panostettava tappioiden välttämiseksi ja voiton saamiseksi.

Kilpailu markkinoilla lisää hintapaineita. Kilpailijoihin nähden yrityksen tuotteet ovat hintavia. Haastateltujen mukaan asiakkaat ovat kuitenkin uskollisia yritykselle, sillä heidän ammattitaitoon luotetaan, etenkin paikallisilla asiakasyrityksillä uskollisuus on suurta juuri valmistajayrityksen läheisyyden vuoksi esimerkiksi nopeamman huollon takia.

6.3 Tulevaisuus

Yrityksen tulevaisuus näyttää lähitulevaisuudessa hyvältä. Yritykselle haastattelun mukaan on tullut sopivasti asiakastilauksia.

Jatkuva epävarmuus siitä, onko lähitulevaisuudessa tarpeeksi asiakastilauksia tuo henkilöstön ilmapöörin epävarmuutta, sillä työllistyminen on suoraan sidoksissa tilauksien määrään. Mikäli niitä ei tule tarpeeksi, joudutaan lomauttamaan henkilöstöä siihen asti kun on taas töitä.

Yrityksen tulisi selventää haastattelun mukaan tilaus sopimuksia esimerkiksi loppuun maksuihin liittyen. Usein käy niin että kun tilaukset eivät vastaa niiden valmistuessa asiakkaiden olettamia, ei loppumaksuja haluta maksaa yritykselle.

Haastattelun mukaan yrityksen käyttöpääomaa pitää lisätä. Vaikka yritys odottaa saattaviaan osamaksuista, niin silti pitää sen olla aina maksuvalmis. Maksuvalmiutta lisäisi tulevaisuudessa asiakkaiden maksuaikojen lyhentäminen ja tehokkaampi eräänntyneiden maksujen periminen.

7 Pohdinta

Tämän tilinpäätösanalyysin tavoitteena oli selvittää case yrityksen taloudellinen tilanne vuosina 2007-2010 ja sen sijoittuminen toimialalla.

Analyysityön tekemiseen oli saatavilla paljon teoriaa, mikä mahdollisti syvällisen tutustumisen tilinpäätösanalyysin laatimiseen. Valitsin analysoitavaksi tilinpäätösanalyysiin kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja, joista löytyy vastaava tieto toimialalta. Oikealta toimialalta, ”muovi- ja kumiteollisuuden koneiden valmistus”, saatavilla olevat luvut olivat niukat, joten luvut valitsin toimialalta ”muiden erikoiskoneiden valmistus”. Vertailtaessa yrityksen lukuja toimialan lukuihin, selvisi miten yritys on menestynyt toimialaansa nähden.

Valittujen tunnuslukujen tulisi olla analyysissä tasapainossa. Tunnuslukujen valinnassa on ongelmana niiden runsaudenpula ja päällekkäisyys. Tilastokeskuksen tilinpäätöstietokannassa saatavilla olevat luvut ohjasivat käsiteltävien tunnuslukujen valinnassa.

Tilinpäätösanalyysin tekeminen auttoi ymmärtämään yrityksen taloudelliseen tilaan vaikuttavista tekijöistä, opetti tilinpäätösanalyysin tekemisen vaiheista ja tutustutti tunnuslukuihin. Opinnäytetyön tekeminen oli hyvin mielenkiintoista. Tarkoitukseni oli löytää yritykselle sellaista tietoa, josta sille olisi tulevaisuudessa hyötyä. Pyrin kirjoittamaan teorian niin, että se tukee analysointivaihetta ja että analyysia on paljon helpompi lukea teorian lukemisen jälkeen.

7.1 Case yrityksen pohdinta

Case yrityksestä on huomattavissa, että vuonna 2010 liikevoitto laski suuresti. Suurimpana tekijänä siinä oli yhden laajan asiakastilauksen keskeneräisyys, jota ei kyseisen vuoden aikana saatu valmiiksi, eikä näin ollen siitä saatu kaikkia maksuja. Tämä tekijä heijastui myös kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuihin.

Asiakkaat maksavat ennakko- ja loppumaksunsa yritykselle hyvin usein viimeisenä mahdollisena maksupäivänä, johon asti yrityksen on pärjättävä omillaan. Tämä tekee

tiukkaa yritykselle taloudellisesti. Asiakkaiden maksamat ennakkomaksut eivät kata yrityksen kiinteitä kuluja, vaan ne katetaan tilauksen maksuilla kokonaisuudessaan. Yritys joutuu siis pärjäämään osittain omilla rahoillaan tilauksien valmistumiseen asti kunnes ne maksetaan.

Asiakkaiden tilaamat työt olisi valmistuttava ajoissa. Mikäli töiden valmistus myöhästyy, joutuu yritys maksamaan sakkoa asiakkaalleen sovitun määrän mukaisesti. Valitettavan usein sakkoja joudutaan maksamaan useimmiten siitä syystä että valmistumisaika on arvioitu liian lyhyeksi suunnitteluvaiheessa. Haasteena on myös tilattujen töiden myyntihintojen laskeminen, koska nekin lasketaan jo suunnitteluvaiheessa. Jos hinta arvioidaan liian pieneksi, ei tilauksesta saada voittoa ja jopa osa kustannuksista voi jäädä omiksi kustannuksiksi.

Yksilöityjen tuotteiden suunnittelu ja valmistus vie yritykseltä paljon voimavaroja. Työläisiin valmistusprosesseihin olisi hyvä löytää keinoja, joilla saataisiin tuotannosta nopeampaa ja edullisempaa. Vaikka jokainen laite tarvitsee omalaatuisen osan, voisi olla hyvä vaihtoehto kehittää sarjassa joitain osia, jotka sopivat useampiin laitteisiin. Näin pienennetään kustannuksia, kasvatetaan voittoa ja helpotetaan samalla suunnitteluprosessia.

Yrityksen valmistamat tuotteet ovat hintavia kilpailijoihin verrattuna. Yksilöllinen tuotesuunnittelu ja -valmistus tekevät hinnasta korkean. Hintojen alentuminen olisi mahdollista yllä mainittujen modulaatioiden avulla, jolloin valmistuskustannukset jäävät pienemmiksi. Yksilöityihin tuotteisiin on kuitenkin vaikeaa löytää apua modulaatioista. Osien valmistus alihankkijoilla olisi edullisempaa tietyissä tapauksissa, joita kannattaa hyödyntää.

Case yritykseen ei ole ennen tehty tilinpäätösanalyysiä. Tämä opinnäytetyö tuo hyödyllistä tietoa yritykselle, sillä se kuvaa yrityksen todellisuutta ja helpottaa tärkeiden kysymysten tekemistä. Työhön on valittu, laskettu ja analysoitu vain sellaisia tunnuslukuja, joista on yritykselle hyötyä. Tulevaisuudessa yrityksen on helppo laskea näitä tunnuslukuja, sillä tunnuslukujen kaavat ovat kerrottu teoriassa. Myös toimialan lukujen tarkastelu verrattaessa yrityksen omiin arvoihin auttavat yritystä oman toiminnan suunnitte-

lussa. Loppukädessä tutkimuksen hyödyt riippuvat siitä, miten hyödylliseksi ja käyttökelpoiseksi yritys kokee tämän analyysin.

Yrityksen olisi hyvä löytää tehokkaita ja tuottavia vaihtoehtoja kilpailullisen asemansa säilyttämiseksi tulevaisuuden kannalta. Yrityksessä olisi hyvä tutkia kuinka saadaan laskettua tuleville tilauksille lähempänä todellisuutta olevat kulut, miten modulaatoratkaisuja voidaan hyödyntää, kuinka saada työt valmiiksi sovittuina aikoina ja miten varmistaa asiakastilauksien jatkuvuus. Nämä kaikki tekijät ovat hyvin tärkeitä yrityksen tulevaisuuden kannalta ja vaikuttavat olennaisesti yrityksen kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen.

Jatkuva epävarmuus asiakastilauksien saamisesta lähitulevaisuudessa tuo epävarmuutta koko henkilökunnan työllistymiseen. Yrityksen johdon olisi hyvä keskittyä uusien ja vanhojen asiakassuhteiden ylläpitämiseen töiden jatkuvuuden takia vaikka arkiset työt vievätkin suuren osan ajasta. Epävarmuudet stressaavat ja rasittavat henkilöstöä.

Kun asiakastilauksia tulee hyvin ja tilaussopimuksista pidetään kiinni, toimii yritys tehokkaasti. Asiakastilauksien keskeneräisyydet vaikuttavat joka vuosi liikevaihdon suuruuteen. Tämä näkyy selkeästi vuoden 2010 tuloksesta. Suurin syy yrityksen liikevaihdon laskuun vuonna 2010 oli keskeneräinen suuri asiakastilaus, joista yritys ei vielä saanut tarpeeksi maksuja.

7.2 Tulosten luotettavuus ja pätevyys

Validiteetilla tarkoitetaan tunnusluvun kykyä mitata sitä ominaisuutta, jonka sen on tarkoitus mitata. Tunnusluku on validi, jos sen tulos on keskimäärin oikea (Niskanen & Niskanen 2004, 111). Esimerkiksi kannattavuuden tunnuslukuja valitessa en valinnut sellaisia, jotka reagoivat herkästi muutoksiin yrityksen maksuvalmiudessa.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tunnusluvun kykyä antaa ei-sattumanvarainen tulos. Tunnusluku on reliaabeli, jos sen tulos on hajonnaltaan pieni. Tunnusluvun reliabiliteetti perustuu siihen, kuinka paljon yrityksen johto voi tilinpäätöksen joustokohtien ja systemaattisten tekijöiden kautta vaikuttaa niihin johtopäätöksiin, jotka tehdään tunnuslu-

vun perusteella (Laitinen 1989, 167). Tämän tilinpäätösanalyysin tunnusluvut on valittu niin, että niiden validiteetti ja reliabiliteetti ovat mahdollisimman korkeat. Valitut tunnusluvut mittasivat mielestäni yrityksen taloudellista tilaa tyydyttävästi. Luotettavuutta lisäsi useampien vuosien, 2007-2010, tilikausien tarkastelu, jolloin tunnuslukuja voidaan luotettavammin analysoida.

Yritystutkimusneuvottelukunta on laatinut ohjeelliset standardit siihen kuinka tilinpäätösanalyysi suoritetaan. Tekijälle kuitenkin jää vapaus oikaista tilinpäätös ja laskea tunnusluvut päätöstilanteensa vaatimusten mukaisesti. Ohjeellisten standardien ansiosta reliabiliteetti ja validiteetti pysyvät, sillä ohjeet tuottavat aina saman kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tilinpäätöksen oikaisuissa voi esiintyä eroja tutkimusta toistettaessa ja johdonmukaisuudessa mutta ne antavat silti yhdenmukaisen kuvan taloudellisesta tilanteesta. Erot voivat liittyä kuitenkin vain yksittäisten tunnuslukujen arvoihin.

Lähteet

Anttila, R. 13.3.2012. Mekaniikkasuunnittelija. Case yritys. Haastattelu. Porvoo.

Atrill, P. & McLaney, E. 2004. Accounting and Finance for Non-Specialists, 4th edition. Prentice Hall Europe. Essex.

Atrill, P. & McLaney, E. 2011. Accounting and Finance for Non-Specialists, 7th edition. Prentice Hall Europe. Essex.

Helsingin Sanomat 2010. Luettavissa:

http://www2.hs.fi/extrat/talous/mikatulos/avain_t.jsp. Luettu: 2.10.2011.

Kallunki, J. & Kytönen, E. 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. Talentum Media Oy. Helsinki.

Kauppalehti 2010. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/yritykset/yrityshaku/toimialatilasto.jsp?id=02034327&tol=289>. Luettu: 23.11.2011.

Kauppalehti 2011. Luettavissa:

<http://www.kauppalehti.fi/balance/tulkintaohjeet/index.jsp?oid=20110363241>. Luettu 20.4.2012.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Laitinen, E. 1989. Yrityksen talouden mittarit. Weilin+Göös. Espoo.

Laitinen, E.K. & Laitinen T. 2004. Yrityksen rahoituskriisin ennustaminen. Enterprise adviser -kirjasarja; nro 30. Helsinki. Talentum.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2000. Tilinpäätöksen tulkinta. WSOY. Porvoo.

Martikainen, T & Martikainen, M. 2006. Rahoituksen perusteet. 6, uudistettu painos. Helsinki. WSOY.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2004. Tilinpäätösanalyysi. Edita Prima Oy. Helsinki.

Saarhelo, J. 13.3.2012. Toimitusjohtaja. Case yritys. Haastattelu. Porvoo.

Salmi, I. 2004. Mitä tilinpäätös kertoo? Edita Prima Oy. Helsinki.

Sampo Oyj 2011. Luettavissa: <http://www.sampo.com/fi/sampo-opas/sanasto/k/kokonaispaaoman-tuotto>. Luettu: 26.11.2011.

Taloushallintoliitto 2009. Luettavissa: http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/. Luettu: 2.11.2011.

Toimiala Online. Luettavissa: <http://www2.toimialaonline.fi/>. Luettu: 3.10.2011.

Toimiala Online tietosisällön kuvaus 2009, 3. Luettavissa: http://www.tem.fi/files/25466/Toimiala_Online_tietosisallon_kuvaus.pdf. Luettu: 24.10.2011.

Tomperi, S. 2010. Käytännön kirjanpito. Edita Prima Oy. Helsinki.

Yritystutkimusneuvottelukunta 2005. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Gaudeamus Kirja. Helsinki.

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit: tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätös. Yrityskirjat Oy. Helsinki.

Walker, J. 2006. Accounting in a Nutshell. Elsevier, 2nd edition. Oxford.

Liitteet

Liite 1. Case yrityksen tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
LIIKEVAIHTO	759 567,35	920 405,87	1 828 009,96	1 803 823,06
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	40 000	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-534 397,35	-291 662,54	-401 824,87	-587 951,76
Varastojen lisäys/vähennys	431 181,06	19 759,20	-502 093,62	-80 730,61
Ulkopuoliset palvelut	-71 405,49	-36 088,54	-56 656,48	-135 038,08
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-496 379,45	-338 593,57	-502 788,67	-483 011,64
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-79 061,02	-72 761,39	-71 034,03	-76 397,10
Muut henkilösivukulut	-24 703,86	-15 792,69	-30 094,89	-24 980,90
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-64 933,42	-9 425,52	-10 457,06	-10 835,96
Liiketoiminnan muut kulut	-210 378,80	-161 886,29	-189 841,66	-205 569,18
LIIKEVOITTO	-290 492,98	53 954,53	63 218,68	199 307,83
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta	17,15	1 049,16	7 973,78	3 861,46
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Muille	-4 935,05	804,12	7 309,32	272,59
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	-295 428,03	54 758,65	70 528,00	199 580,42
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	-121 603,70	0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-295 428,03	54 758,65	-51 075,70	199 580,42

TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-295 428,03	54 758,65	-51 075,70	199 580,42
-------------------------------	-------------	-----------	------------	------------

Liite 2. Case yrityksen tase

TASE	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009	1.1.-31.12.2008	1.1.-31-12.2007
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00	511,36	1 022,32
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	194 800,26	26 742,47	29 837,90	30 974,98
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	194 800,26	26 742,47	30 349,26	31 997,30
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Keskeneräiset tuotteet	522 870,85	91 689,79	71 930,59	574 024,21
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	13 242,33	13 242,33	13 242,33	13 242,33
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	516 524,50	95 584,55	58 441,59	269 411,47
Muut saamiset	108 113,50	5 596,79	10 350,93	7 040,78
Siirtosaamiset	13 677,08	38 039,37	811,40	4 392,53
Rahat ja pankkisaamiset	116 217,41	299 080,92	287 184,67	173 363,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 290 645,67	543 233,75	441 961,51	1 041 475,14
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 485 445,93	569 976,22	472 310,77	1 073 472,44
TASE	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2008
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	87 500,00	87 500,00	87 500,00	87 500,00
Vararahasto	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00
Edellisten tilikauden voitto (tappio)	130 461,45	106 152,80	161 603,50	-4 726,92
Tilikauden voitto (tappio)	-295 428,03	54 758,65	-51 075,70	199 580,42
OMA PÄÄOMA	12 533,42	338 411,45	288 027,80	372 353,50

YHTEENSÄ				
VIERAS PÄÄ- OMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Ostovelat	147 600,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Saadut ennakot	1 127 000,00	124 440,00	54 150,00	548 896,30
Ostovelat	79 900,65	29 531,15	25 176,40	30 637,38
Muut velat	40 666,69	36 799,74	35 534,95	58 463,33
Siirtovelat	77 745,17	40 793,88	69 421,62	63 121,93
VIERAS PÄÄ- OMA YHTEEN- SÄ	1 472 912,51	231 564,77	184 282,97	701 118,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 485 445,93	569 976,22	472 310,77	1 073 472,44

Liite 3. Case yrityksen oikaistu tuloslaskelma

Oikaistu tuloslaskelma	1.1.2010- 31.12.2010	1.1.2009- 31.12.2009	1.1.2008- 31.12.2008	1.1.2007- 31.12.2007
LIIKEVAIHTO	759 567,35	920 405,87	1 828 009,96	1 803 823,06
Liiketoiminnan muut tuotot 1)	0,00	0,00	0,00	0,00
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT YHTEENSÄ	759 567,35	920 405,87	1 828 009,96	1 803 823,06
Aine- ja tarvikekäyttö 2)	103 198,29	271 903,34	903 918,49	668 682,37
Ulkopuoliset palvelut	71 405,49	36 088,54	56 656,48	135 038,08
Henkilöstökulut	600 144,33	427 147,65	603 917,59	584 389,64
Liiketoiminnan muut kulut	210 378,80	161 886,29	189 841,66	205 569,18
KÄYTTÖKATE	-225 559,56	23 380,05	73 675, 74	210 143,79
Suunnitelman mukaiset poistot	64 933,42	0,00	10 457,06	10 835,96
LIIKETULOS	-290 492,98	13 954,53	63 218,68	199 307,83
Muut korko – ja rahoi- tustuotot	17,15	1 049,16	7 973,78	3 861,46
Korkokulut ja muut rahoituskulut	4 952,20	245,04	664,46	3 588,87
NETTOTULOS	-295 428,03	14 758,65	70 528,00	199 580,42
Satunnaiset tuotot	0,00	40 000,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	121 603,70	0,00
KOKONAISTULOS	-295 428,03	54 758,65	-51 075,70	199 580,42
TILIKAUDEN TU- LOS	-295 428,03	54 758,65	-51 075,70	199 580,42

1) Vuoden 2009 saatu avustus merkitty erään satunnaiset tuotot

2) Aine- ja tarvikekäytöstä vähennetty varastojen lisäys ja vastaavasti lisätty varaston vähennys.

Liite 4. Case yrityksen oikaistu tase

TASE	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut aineettomat hyödykkeet 1)	0,00	0,00	511,36	1 022,32
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0,00	0,00	511,36	1 022,32
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	194 800,26	26 742,47	29 837,90	30 974,98
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	194 800,26	26 742,47	29 837,90	30 974,98
Muut saamiset ja sijoitukset	13 242,33	13 242,33	13 242,33	13 242,33
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	13 242,33	13,242,33	13 242,33	13 242,33
Vaihtuvat vastaavat				
Keskeneräiset tuotteet	522 870,85	91 689,79	71 930,59	574 024,21
Vaihto-omaisuus yhteensä	522 870,85	91 689,79	71 930,59	574 024,21
Myyntisaamiset	516 524,50	95 584,55	58 441,59	269 411,47
Muut saamiset ja sijoitukset	121 790,58	43 636,16	11 162,33	11 433,31
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	638 315,08	139 220,71	69 603,92	280 844,78
Rahat ja arvopaperit	116 217,41	299 080,92	287 184,67	173 363,82
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 285 445,93	569 976,22	472 310,77	1 073 472,44
TASE	1.1.-31.12.2010	1.1.-31.12.2009	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	87 500,00	87 500,00	87 500,00	87 500,00
Muut rahastot	90 000,00	90 000,00	90 000,00	90 000,00
Kertyneet voittovarat	130 461,45	106 152,80	161 603,50	4 726,92
Tilikauden tulos	295 428,03	54 758,65	51 075,70	199 580,42
Taseen oma pääoma yhteensä	12 533,42	338 411,45	288 027,80	372 353,50
OIKAISTU OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	12 533,42	338 411,45	288 027,80	372 353,50
VIERAS PÄÄ-				

OMA				
Muut pitkäaikaiset velat	147 600,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	147 600,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	1 127 000,00	124 440,00	54 150,00	548 896,30
Ostovelat	79 900,65	29 531,15	25 176,40	30 637,38
Muut korottomat lyhytaikaiset velat 2)	118 411,86	77 593,62	104 956,57	121 585,26
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	1 325 312,51	231 564,77	184 282,97	701 118,94
OIKAISTU VIERAS OÄÄOMA YHTEENSÄ	1 472 912,51	231 564,77	184 282,97	701 118,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 485 445,93	569 976,22	472 310,77	1 073 472,44

- 1) Muut pitkävaikutteiset menot on sisällytetty muihin aineettomiin hyödykkeisiin
- 2) Muihin korottomiin ja lyhytaikaisiin velkoihin on yhdistetty virallisen taseen korottomat velat sekä siirtovelat.

Liite 5. Haastattelukysymykset 12.3.2012

Johtuiko vuoden 2010 huono liikevoitto suuren asiakastilauksen keskeneräisyydestä vai oliko vuosi muutenkin huono?

Maksavatko asiakasyritykset ennakkomaksunsa ajallaan? Onko ennakkomaksujen maksamisesta koitunut ongelmia?

Valmistuvatko tilaukset aikataulunsa mukaisesti? Arvioidaanko valmistumisajat oikein?

Arvioidaanko tilattavien töiden myyntihinta todenmukaisesti?

Kuinka tuotannosta saataisiin nopeampaa ja edullisempaa?

Ovatko yrityksen valmistamat tuotteet hintavia? Jos, niin kehen verrattuna ja miten tämä on käynyt ilmi?

Onko kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukujen laskemisesta hyötyä yritykselle tulevaisuudessa? Kuinka yrityksessä tätä voi käyttää hyväksi?

Kuinka tulevaisuudessa voisi yrityksessä ennakoida näiden tunnuslukujen tuloksia, jotta esimerkiksi maksuvalmiusongelmilta välttyttäisiin?

Mitä käytännön hyötyä yritykselle on tunnuslukujen laskennasta nyt?

Minkälaisena nähdään yrityksen tulevaisuus?